

7/19056, 19055

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI**

SAYI : B.02.0.007/00.2372
KONU : Yazılı Soru Önergesi

13.12.2006

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)**

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 30.11.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-27630 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Bakanlığımıza gönderilen Adana Milletvekili Sayın N.Gaye ERBATUR ve Balıkesir Milletvekili Turhan ÇÖMEZ'e ait Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk. Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 2 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 2 Yazı

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN OP.DR.TURHAN ÇÖMEZ'İN
7/19055 SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

SORU 1 :

Türkiye'de berdel töresinin (karşılıklı kız alıp verme) bir sosyal sorun olduğunu düşünüyor musunuz?

CEVAP 1 :

Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Türkiye'de berdel töresi, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde oldukça önemli bir sosyal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Türkiye'de berdel töresi Bakanlığımca bir sorun olarak algılanmaktadır. Bu tür kadının insan haklarını ihlal eden gelenek ve görenekleri ortadan kaldırmak için önemli yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Mevcut yasaların uygulanabilmesinin önemli yöntemlerinden biri toplumda farkındalık yaratmak, toplumsal duyarlılığı ve bilici artırmaktır. Bu nedenle Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce çeşitli projeler, faaliyetler ve kampanyalar yürütülmektedir. Bu amaçla yapılan çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

- İnsan Hakları İhlalinin en ağır şekli olan ve kadının yaşam hakkının sona erdirilmesine neden olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde "Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Oluşturulan Araştırma Komisyonu" teşkil edilmiş olup, Komisyon çalışmalarını tamamlayarak Raporunu hazırlamıştır. Raporda, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi, yasal yaptırımlar ve geleneksel bakış biçiminin değiştirilmesi amacıyla toplumsal kesimlere düşen önemli görevler bulunmaktadır. "Çocuklara ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine İlişkin Alınacak Tedbirler" konusunda yayımlanan Başbakanlık Genelgesi gereği Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatör kurum olarak belirlenmiştir. Genel Müdürlüğün 8 Eylül 2006 tarihinde organize ettiği ilk toplantıda Genelge çerçevesinde sorumlu/ilgili kuruluş olarak tespit edilen kamu kuruluşları, üniversite ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri bir araya getirilmiştir.
- Başbakanlık Genelgesi gereğince, kadına yönelik şiddet, töre/namus cinayetlerinin önlenmesi amacıyla, yasal, kurumsal, eğitsel ve kültürel alanlarda alınması gereken önlemlerin, kapsamlı olarak tespit edilmesi ve 2007-2010 dönemini kapsayacak bir Ulusal Eylem Planı 2007 yılında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanacaktır.
- Türkiye, uluslararası insan hakları sözleşmelerinin gereği ve artan toplumsal duyarlılığın yönlendirmesi ile uluslararası toplumun gündeminde giderek daha çok ağırlık kazanan "namus cinayetleri" konusundaki çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Bu çerçevede Türkiye, 2004 yılında, Birleşmiş Milletler 59. Genel Kuruluna sunulan ve kabul edilen "Namus

Adına Kadınlara Yönelik İşlenen Suçların Önlenmesi Doğrultusunda Çalışmak" başlıklı Karar Tasarısına İngiltere ile birlikte ana sunucu olmuştur.

- Kadına Karşı Şiddetin Ortadan Kaldırılması Günü nedeni ile 25 Kasım 2004 tarihinde Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu işbirliğinde kadına karşı şiddet konusundaki uzun dönem program şeklindeki planlamanın ilk adımı olarak "Kadına Karşı Şiddete Son Kampanyası" başlatılmıştır.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu desteği ile yürütülen bu kampanya ile, öncelikle kadına yönelik şiddet konusunda toplumda farkındalık yaratmak ve toplumsal duyarlılığı artırmak amaçlanmıştır. Bu nedenle Kampanya kapsamındaki etkinlikler, ilgili kamu kuruluşları, yerel yönetimler, medya ve sivil toplum kuruluşları ile gerçekleştirilmektedir.

2002'de Avrupa Konseyi, kadınlara yönelik şiddeti 16-44 yaş arası kadınlar için ölüme esas oluşturan bir neden ve iş görmezlik nedeni olarak ilan etmiş, acil bir halk sağlığı sorunu olarak adlandırmıştır. Yapılan tahminler, tüm dünyada, 3 kadından 1'inin yaşamı boyunca en az bir kez şiddete maruz kalacağı şeklindedir. Bu rakam AB ülkeleri için de 5 kadından 1'idir. Türkiye'de de her üç kadından biri fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Avrupa Komisyonu 2006-2008 yıllarını "Kadına Karşı Şiddeti Sonlandırma" yılı olarak kabul etmiş ve tüm üye devletlerde 2006 yılı Kasım ayında bir kampanya başlatmıştır.

- Genel Kurmay Başkanlığımızla yapılan işbirliği sonucunda, kadına karşı şiddetle mücadelenin önemli bir parçasını teşkil eden erkeklerin konuya duyarlılığını artırmak amacıyla, vatani görevini yapmakta olan er ve erbaşlara yönelik "Yurttaşlık Sevgisi" dersi kapsamında kız çocuklarının okullulaşması, kadın-erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına yönelik şiddet, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesine ilişkin konuların yer aldığı eğitim materyalleri, CD ve afişler hazırlanarak 600 garnizona iletilmiştir.
- İçişleri Bakanlığı ile başlatılan işbirliği çerçevesinde Polis Okulları, Polis Koleji ve Polis Akademisinin müfredatlarına zorunlu ders olarak uygulamaya konulan İnsan Hakları dersleri kapsamında kadın erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına karşı şiddet, töre ve namus cinayetleri gibi konulara da yer verilmesi amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir.
- Kadına yönelik şiddet, töre/namus cinayetleri konusunda toplumumuzda duyarlılık yaratmak amacıyla Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediyeleri ile başlatılan işbirliği sonucunda, "Kadına Karşı Şiddete Son" konulu afişler hazırlanmıştır. Bu afişler 25 Kasım haftasında (19-25 Kasım 2006) yedi gün süre ile Ankara'da çeşitli semtlerinde 50, 18-26 Kasım 2006 tarihlerinde İstanbul'un çeşitli semtlerindeki 100 adet billboardda ücretsiz olarak sergilenmiştir.
- Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği ile başlatılan işbirliği çerçevesinde; Derneğin üyesi firmaların ürünleri firma/marka-fiyat etiketlerinin yanında "Kadına Karşı Şiddete Son" ifadeli etiketlerle satışa sunulacak ve "25 Kasım-Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Uluslararası Mücadele Günü" haftasında yine kadına karşı şiddete son konulu vitrin afişleri kullanılmıştır.
- Kadına karşı şiddetin önlenmesi için kamuoyunda farkındalık yaratma ve toplumsal duyarlılığın güçlendirilmesi amacıyla bu önemli toplumsal soruna dikkat çekilmesinde geniş halk kitlelerine ulaşabilmesi için T.C. Başbakanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, Devlet Bakanı Sayın Nimet ÇUBUKÇU, Diyanet İşleri Başkanı Sayın Ali BARDAKOĞLU ve Kadının Statüsü Genel Müdürü Sayın Esengül CİVELEK'in yer aldığı yaklaşık 60 saniye süren bir spot film çekilmiştir.

Söz konusu spot film, ulusal televizyon kanallarında ve yerel televizyon kanallarında yayınlanmasını teminen 81 il Valiliğine iletilmiştir

- Şiddete uğrayan ya da uğrama riski taşıyan ve desteğe gereksinimi olan kadınlara ve çocuklara psikolojik, hukuki ve ekonomik alanda danışmanlık hizmetleri sunmak ve yararlanabilecekleri hizmet kuruluşları konusunda bilgilendirerek, gereksinim duydukları hizmet türüne en kısa zamanda ulaşmalarını sağlamak amacıyla 183 Alo Kadın ve Çocuk Danışma Hattı hizmet vermeye başlamıştır. Ayrıca, 20 ilimizde Aile Danışma Merkezlerinde hizmet sunulmaya devam edilmektedir.
- Ülkemizde yapılan yeni yasal düzenlemelerle yetki ve görevleri artan ve vatandaşa doğrudan hızlı biçimde hizmet verme imkanına sahip olan yerel yönetim birimlerinin kadınlara yönelik olarak doğrudan hizmet verebilmeleri mümkündür. Yerel yönetim birimlerinin kadınlara verecekleri hizmetler, kadınların her alanda ilerlemesine doğrudan katkı sağlayacaktır. Bu çerçevede Yerel yönetimlerin kadına yönelik olarak verebilecekleri hizmet ve yürütebilecekleri projelere ilişkin bir hizmet modeli oluşturulmuş, bu model çerçevesinde hizmetlerin belirli bir standart ve içerikte sunulmasını sağlamak amacıyla hazırlanan proje örnekleri Valilikler ve Belediyelere gönderilmiştir. Bu kapsamda ilk Kadın-Aile Danışma ve Hizmet Merkezi 20 Eylül 2006 tarihinde Amasya Valiliği bünyesinde açılmış olup; belediyelerin bu alandaki faaliyetleri izlenmektedir.
- Genel sağlık hizmetleri çerçevesinde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ruhsal bozukluklar önemli bir halk sağlığı sorunudur. Ruhsal bozukluklara bağlı olarak ortaya çıkan ve kadınlar arasında da görülen intihar vakalarını önlemeye ilişkin ülkemizde çeşitli tedbirler alınmaktadır. Bu doğrultuda, 2004 yılı itibarıyla, illerde oluşturulan Eğitim Kurullarınca 16.056 sağlık çalışanı (pratisyen hekim, psikolog, sosyal çalışmacı ve 112 acil servis de dahil olmak üzere hizmet sürecinde yer alacak acil servis çalışanları) eğitilmiş, 30 ilde belirlenen pilot hastanelerin gerekli fiziki alt yapı ve personel organizasyonu tamamlanarak acil servislerinde oluşturulan "Kriz Müdahale Merkezleri" Mart 2006'da faaliyete geçmiştir.
- Kadın konusunda çalışmalar yapan Sivil Toplum Kuruluşlarıyla işbirliği ve iletişim içerisinde olmak öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Bu çerçevede Başkanlığımızda çeşitli illerde STK'larla kadın konusundaki gelişmeleri değerlendirmek üzere toplantılar düzenlenmektedir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinasyonu ile 1996 yılında kurulan ve çalışmaları devam eden eğitim ve sağlık komisyonlarının yanı sıra, hukuk, istihdam ve girişimcilik, uluslararası ilişkiler, medya, çevre ve afet komisyonları oluşturulmuştur ve çalışmalarına başlamıştır.
- Günümüzde en önemli insan hakları ihlallerinden olan ve özellikle mağdurları kadınlar ve çocuklar olan insan ticareti konusunda, Türkiye hem transit hem de hedef ülke olarak bu sorunla mücadelede ulusal ve uluslararası işbirliği çerçevesinde çok yönlü çalışmalar sürdürmektedir. Türk Ceza Kanununda da 2002 yılında yapılan değişiklik ile bu suçun faillerine ağır cezai yaptırım getirilmiş, Yeni Türk Ceza Kanununda konuya ilişkin düzenleme yapılmıştır. Ülkemizde bir sivil toplum kuruluşu ile İçişleri Bakanlığı arasında yapılan protokol çerçevesinde insan ticareti mağduru kadınlar için 2 adet sığınma evi açılmıştır.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü kurulduğu tarihten bu yana kadınların yasal hakları ağırlıklı olmak üzere eğitim, sağlık, kadına ve kız çocuklarına yönelik şiddet ile töre/namus cinayetlerinin önlenmesi konularının işlendiği, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla ülke genelinde toplantılar, paneller,

sempozyumlar gerçekleştirmiştir. Aile içinde kadına yönelik şiddet konusunda duyarlılık artırıcı eğitim programları ile görsel ve basılı materyaller hazırlanmıştır.

- 2005 yılı Türkiye-Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programı kapsamında, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün sorumlu kuruluş olduğu "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yaygınlaştırılması (Promoting Gender Equality)" başlıklı proje yer almaktadır. Projenin "Kadına Karşı Aile İçi Şiddetle Mücadele" başlıklı İkinci Bileşeni ile, Avrupa Birliği ile uyum sürecinde gerçekleştirilmesi öngörülen siyasi kriterler doğrultusunda kadınların insan haklarının geliştirilmesine yönelik olarak aile içi şiddetin yok edilmesine dair kurumsal yapıların geliştirilmesi ve güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Proje kapsamında; kadına karşı aile içi şiddetin sebep ve sonuçları hakkında niteliksel ve niceliksel araştırma yaptırarak, araştırma bulguları temelinde kadına karşı şiddetle mücadele konusunda kapsamlı bir Ulusal Eylem Planı geliştirmek, değişimleri izlemek üzere bir veri tabanı modeli oluşturarak, hizmet modelleri, çeşitli bilinçlendirme ve hizmet-içi eğitim program modülleri geliştirmek yoluyla tüm paydaşların (kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları) kadına yönelik aile içi şiddetin yok edilmesine dair kapasitelerini güçlendirmek amaçlanmıştır.

SORU 2 :

Bu törenin gençlerin psikolojileri üzerindeki etkileri sizce nedir?

CEVAP 2 :

Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Berdel töresinin gençlerin üzerinde birçok olumsuz etkileri bulunmaktadır.

SORU 3 :

Bu törenin toplumsal etkilerinden korunmak için Bakanlığınızın sosyal politikaları nedir?

CEVAP 3 :

Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Genel Müdürlüğümüze bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmekte olan Toplum Merkezleri ve Aile Danışma Merkezlerinde kadınların, çocukların ve gençlerin bilgi ve bilinç düzeylerini yükselterek, aile içi ve toplumsal şiddeti önlemeye yönelik programlar uygulanmaktadır. Kadınlara yönelik olarak uygulanmakta olan, Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı ile kadınların hakları ve sorunları konusunda bilgilendirilmeleri, özgüven duygularının artırılması amaçlanmaktadır.

Çocuk ve kadınlara yönelik şiddet hareketi olan töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi amacıyla söz konusu merkezlerde koruyucu önleyici hizmetlere ilişkin hazırlanan eğitim programlarıyla toplumun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi çalışmaları yapılmaktadır.

Ayrıca; 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun tanıtımını içeren çalışmalar yapılmaktadır.

Kadına yönelik şiddet olan Töre/Namus cinayetlerinin önlenmesi çalışmalarında öncelikli hizmetlerin sunulması amaçlanmıştır. Bu nedenle, 2006 yılı KPSS sınavı sonuçlarına göre Kurumumuza atamaları planlanan 112 Sosyal Çalışmacı, 35 Psikolog, 63 Çocuk Gelişimcisi, 25 Hemşire, 53 Fizyoterapist, 20 Diyetisyen, 55 Öğretmen olmak üzere toplam 363 meslek elemanının 81 ilimize atama işlemlerine başlanmış olup, bir ölçüde personel ihtiyacının karşılanması sağlanmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Diğer zararlı gelenekler gibi Berdel töresinin de ortadan kaldırılması için toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının yaygınlaştırılması ve zihinsel dönüşümün gerçekleştirilmesi amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çalışmalar eğitim kampanyaları (kız çocuklarını okullulaştırma destek kampanyası, baba beni okula gönder kampanyası) ile desteklenmektedir. Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından da çeşitli projeler, kampanyalar ve eğitim programlarına ilişkin bilgi cevap 1'de yer almaktadır.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı